

Fagbeskrivelse – Jura og EJ

STO CJ 2013

STO CMJ 2013

**Den Juridiske og
Erhvervsjuridiske
Kandidatuddannelse**

9. semester

NOTAT

Disse fagbeskrivelser omfatter udbud af valgfag
for efteråret 2014

Indholdsfortegnelse

1. Udbudte valgfag efteråret 2014	2
1.1. Kursusfag inden for det offentligretlige modul	2
1.1.2. Ansættelsesret, 10 ECTS	2
1.1.3. Socialret – Børn og unges retsstilling, 10 ECTS	4
1.2. Kursusfag inden for det strafferetlige modul	6
1.2.1. Videregående strafferet, 10 ECTS	6
1.3. Kursusfag inden for det formueretlige modul	8
1.3.1. Erhvervsretstatningsret, 10 ECTS	8
1.3.2. Kontraktudarbejdelse, 10 ECTS	10
1.3.3. Pengeinstitutjura, 10 ECTS	12
1.3.4. Forsikringsret, 10 ECTS	14
1.3.5. Virksomhedsoverdragelse, 10 ECTS	16
1.3.6. Udbudsret, 10 ECTS	18
1.3.7. IT-ret (10 ECTS)	20
1.4. Kursusfag inden for det skatteretlige modul	22
1.4.1. EU-skatte ret, 10 ECTS *	22
1.4.2. Moms, 10 ECTS *	24
1.5. Andre fag – udbydes af Cand.merc.økonomistyring	26
1.5.1. Økonomistyring i den offentlige sektor 5 ECTS	26
1.5.2. Budgetlægningsdesign og incitamentsbaseret styring 5 ECTS	28

I fag markeret med * indgår erhvervsøkonomiske elementer.

1. Udbudte valgfag efteråret 2014

1.1. Kursusfag inden for det offentligretlige modul

1.1.2. Ansættelsesret, 10 ECTS

Fagets navn:	Ansættelsesret
Fagets engelske navn:	Employment Law
Fagets modultilknytning:	Det formueretlige modul
Fagansvarlig:	Studielektor/Ph.d.-stipendiat Karina Hedegaard Hansen
Underviser:	Bjørn Holtze

Den studerende skal opnå **viden** om:

- Ansættelsesretlige begreber og videnskabelige problemstillinger.
- Den ansættelsesretlige terminologi, således at den studerende kan videreudvikle sine evner til at kvalificere aftaler og tvister.
- Ansættelsesretlig argumentation og aftalefortolkning, herunder aftalerettens samspil med obligationsrettens almindelige del.
- De centrale dele af ansættelsesretten, herunder navnlig ansættelsessituationen (herunder helbredsoplysningsloven, lov om ansættelsesbeviser, forskelsbehandlingsloven, lov om brug af køberet eller tegningsret til aktier), lønmodtagerens forpligtelser under ansættelsen, tidsbegrænsede ansættelser, ferielovens hovedprincipper, lønmodtagerens rettigheder og forpligtelser ved sygdom, væsentlige stillingsændringer, almindelige opsigelsesregler, urimelige opsigelser, øvrige begrænsninger i arbejdsgiverens opsigelsesadgang, ligebehandlingslovens regler om afskedigelse på grund af graviditet og barsel, konkurrencebegrænsninger under ansættelse (herunder konkurrence-, kunde- og jobklausuler), bortvisning/ophævelse, virksomhedsoverdragelsesloven og internationalt lovvalg i ansættelsesretlige forhold.

Pensum i faget er:

- Lars Svenning Andersen, Mette Klingsten, Mads Krarup, Lars Lindencrone og Peter Bjarke Vejby: Funktionærret, 4. udg., Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2011.

Undervisningen tilrettelægges så den studerende gennem anvendelse af den juridiske metode opnår **færdigheder** i at:

- anvende ansættelsesrettens begreber og terminologi,
- anvende ansættelsesrettens retskilder, herunder retspraksis fra danske domstole og EU-Domstolen,
- identificere det retlige indhold af en tvist mellem to eller flere parter og beskrive denne i ansættelsesretlig terminologi, og
- forebygge ansættelsesretlige tvister gennem udarbejdelse af hensigtsmæssige ansættelsesretlige kontrakter.

Færdighederne eksamineres ved semestrets afslutning ved en **ekstern mundtlig eksamen**.

Den studerende skal samlet opnå **kompetence** til på videnskabelig vis at:

- anvende juridisk metode på ansættelsesretlige spørgsmål,
- kvalificere og relatere juridiske problemstillinger inden for ansættelsesretten,

- formulere sig klart og velstruktureret om ansættelsesretlige spørgsmål med anvendelse af korrekt terminologi,
- kunne vurdere, analysere og rådgive om reglernes indhold samt konsekvenserne ved reglernes overtrædelse, og
- kunne selvstændigt udarbejde og rådgive om ansættelsesaftaler.

Fagets estimerede tidsforbrug (ECTS-deklaration):

Forelæsninger, 10 x 3 timer	= 30 timer
Forberedelse (Forelæsning)	= 87 timer
Eksamensforberedelse	= 153 timer
I alt	= 270 timer

1.1.3. Socialret – Børn og unges retsstilling, 10 ECTS

Fagets navn:	Socialret – Børn og unges retsstilling
Fagets engelske navn:	Social Law
Samlæsning:	Ingen
Fagets modultilknytning:	Det offentligretlige modul
Fagansvarlig:	Lektor Trine Schultz
Undervisere:	Lektor John Klausen, Lektor Trine Schultz og Lektor Nina von Hielmcrone

Den studerende skal opnå **viden** om:

- Det sociale områdes retskilder, nationalt og internationalt.
- Socialrettens systematik, hovedprincipper og grundlæggende begreber.
- Myndighedsstruktur, organisering og styring.
- Børns rettigheder.
- Kommunale myndigheders tilsyns- og rådgivningspligt.
- Myndigheders og privates underretningspligt vedrørende børn.
- Undersøgelse og oplysning af sager om børn og unge.
- Frivillige og tvangsmæssige indgreb i hjemmet og uden for hjemmet.
- Børns og forældres rettigheder i de særlige procesregler for børnesager, herunder reglerne for advokatbistand.
- Krav til anbringelsen, herunder kommunens pligter under anbringelsen.
- Barnets ret til samvær under anbringelsen, herunder overvåget samvær, telefon- og brevkontrol.
- Magtanvendelse i forhold til anbragte børn. Unge lovovertrædere.
- Hjemgivelse.
- Efterværn.
- Handicaprelaterede ydelser til børn og unge.

Pensum i faget er:

- Jon Andersen: Socialforvaltningsret, 5. udg., Nyt Juridisk Forlag, 2013 (uddrag).
- Materialesamling (vil blive lagt på moodle).

Undervisningen tilrettelægges så den studerende gennem anvendelse af den juridiske metode opnår **færdigheder** i at:

- redegøre for reglerne vedrørende børn og unge i socialretten,
- redegøre for de relevante faktuelle og retlige spørgsmål inden for faget,
- analysere reglernes indhold og argumentere for valg af retskilde,
- identificere og afgøre processuelle og materielle spørgsmål,
- redegøre for de retlige konsekvenser af en lovovertrædelse, og
- redegøre for håndhævelse.

Færdighederne eksamineres ved semestrets afslutning ved en **ekstern mundtlig eksamen**. Der udarbejdes synopsis, som vil være udgangspunkt for den mundtlige eksamen.

Den studerende skal samlet opnå **kompetence** til på videnskabelig vis at:

- kunne identificere og formulere videnskabelige problemstillinger inden for socialretten med udgangspunkt i børne- og ungeområdet,

- kunne opstille nye løsninger, vælge relevante løsninger og begrunde valget på et videnskabeligt grundlag,
- kunne formidle forskningsbaseret viden og diskutere professionelle og videnskabelige problemstillinger inden for socialretten med både fagfæller, ikke-specialister, samarbejdspartnere og brugere i et korrekt sprog, og
- kunne tage ansvar for egen faglig udvikling og specialisering.

Fagets estimerede tidsforbrug (ECTS-deklaration):

Forelæsninger, 10 x 3 timer	= 30 timer
Forberedelse (forelæsning)	= 165 timer
Eksamensforberedelse (+ synopsis)	= 75 timer
I alt	= 270 timer

1.2. Kursusfag inden for det strafferetlige modul

1.2.1. Videregående strafferet, 10 ECTS

Fagets navn:	Videregående strafferet
Fagets engelske navn:	Advanced Criminal Law
Samlæsning:	Ingen
Fagets modultilknytning:	Det strafferetlige modul
Fagansvarlig:	Lars Bo Langsted
Underviser:	Lars Bo Langsted

Den studerende skal opnå **viden** om:

- Udvalgte bestemmelser fra straffelovens specielle del, herunder bedrageri, databedrageri, mandatsvig, skyldnersvig og bestikkelse.
- Reglerne om konfiskation, som vil indgå som et centralt element.
- Selskabsledelsens strafferetlige ansvar, herunder kursmanipulation og insider handel.
- Menneskerettighedernes stigende betydning inden for strafferetten.

Pensum i faget er:

- Aktuelt materiale i form af betænkninger, lovforslag, domme og henvisninger til trykt retspraksis. Lægges løbende på moodle.
- Diverse artikler og uddrag fra bøger vedrørende de enkelte elementer.

Undervisningen tilrettelægges så den studerende gennem anvendelse af den juridiske metode opnår **færdigheder** i at:

- redegøre for fagets begreber og terminologi,
- redegøre for de videnskabelige problemstillinger, som knytter sig til faget,
- redegøre for de relevante retskilder, herunder fagets teori, lovbestemmelser, og afgørende retspraksis,
- anvende fagets begreber, terminologi og relevante retskilder i forbindelse med diskussion af fagets videnskabelige problemstillinger,
- redegøre for gældende ret inden for fagets område, og
- redegøre for sammenhænge og forskelle inden for fagets område.

Færdighederne eksamineres ved semestrets afslutning ved en **ekstern mundtlig eksamen**.

Den studerende skal samlet opnå **kompetence** til på videnskabelig vis at:

- kunne identificere og formulere videnskabelige problemstillinger inden for det danske og til dels det internationale retsområde,
- på et videnskabeligt grundlag at kunne opstille nye løsninger, vælge relevante løsninger og begrunde valget,
- kunne formidle forskningsbaseret viden og diskutere professionelle og videnskabelige problemstillinger inden for strafferetten og straffeprocessen med både fagfæller, ikke-specialister, samarbejdspartnere og brugere i et korrekt sprog, og
- selvstændigt kunne tage ansvar for egen faglig udvikling og specialisering.

Fagets estimerede tidsforbrug (ECTS-deklaration):

Forelæsninger, 10 x 3 timer = 30 timer

Forberedelse (forelæsning)	= 170 timer
Eksamensforberedelse	= 70 timer
I alt	= 270 timer

1.3. Kursusfag inden for det formueretlige modul

1.3.1. Erhvervserstatningsret, 10 ECTS

Fagets navn:	Erhvervserstatningsret
Fagets engelske navn:	Commercial Tort Law
Samlæsning:	Ingen
Fagets modultilknytning:	Det formueretlige modul
Fagansvarlig:	Lars Bo Langsted
Underviser:	Søren Bergenser og Christian Norup Hostrup

Den studerende skal opnå **viden** om:

- Culpareglens udvikling i den moderne erstatningsret.
- Det objektive ansvar og forsikrings betydning for erstatningsretten.
- Sondringen mellem kontrakts- og deliktsansvar.
- Professionsansvar generelt.
- Advokatansvar.
- Ejendomsmægleransvar.
- Revisoransvar.
- Pengeinstitutters ansvar.
- Entreprenøransvar.
- Byggesagkyndiges ansvar.
- Forsikringsmægleres ansvar.
- Bestyrelsesansvar.
- Produktansvar generelt.
- Sondringen mellem mangelsansvar og produktansvar.
- Ansvarsbegrænsninger i forhold til produktansvaret.
- Mellemløserhæftelse for produktskader.
- Systemskader og udviklingsskader.
- Offentlige myndigheders erstatningsansvar.

Pensum i faget er:

- Vibe Ulfbeck: Erstatningsretlige grænseområder, 2. udg., Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2010.
- Materialesamling.

Undervisningen tilrettelægges så den studerende gennem anvendelse af den juridiske metode opnår **færdigheder** i at:

- redegøre for indholdet af og forholdet mellem erstatningsreglerne i og uden for kontrakt generelt,
- identificere relevante erstatningsretlige problemer og retlige argumenter ud fra et komplekst materiale,
- identificere konkrete problemstillinger i en erstatningsretlig sammenhæng på en måde, der viser overblik og indsigt,
- analysere komplekse erstatningsretlige problemstillinger i lyset af sondringen mellem kontraktansvar og deliktansvar,
- argumentere for forskellige fagligt begrundede løsninger og foretage en kritisk afvejning af de retlige argumenter, og
- formidle og formulere sin viden og argumentation fagligt og sprogligt korrekt på en

struktureret og sammenhængende måde.

Færdighederne eksamineres ved semestrets afslutning ved en **ekstern mundtlig eksamen**

Den studerende skal samlet opnå **kompetence** til på videnskabelig vis at:

- kunne identificere og formulere videnskabelige problemstillinger inden for det danske retsområde,
- på et videnskabeligt grundlag at kunne opstille nye løsninger, vælge relevante løsninger og begrunde valget, og
- kunne formidle forskningsbaseret viden og diskutere professionelle og videnskabelige problemstillinger inden for erhvervserstatningsretten med både fagfæller, ikke-specialister, samarbejdspartnere og brugere i et korrekt sprog.

Fagets estimerede tidsforbrug (ECTS-deklaration):

Forelæsninger, 10 x 3 timer	= 30 timer
Forberedelse (forelæsning)	= 165 timer
Eksamensforberedelse	= 75 timer
I alt	= 270 timer

1.3.2. Kontraktudarbejdelse, 10 ECTS

Fagets navn:	Kontraktudarbejdelse
Fagets engelske navn:	Contract Drafting and Formation
Fagets modultilknytning:	Det formueretlige modul
Fagansvarlig:	Lektor Ulla Steen
Undervisere:	Ekstern lektor Jørgen Nielsen

Den studerende skal opnå **viden** om:

- Kontraktlige begreber, metodiske problemer herom samt den praktiske anvendelse heraf
- Den kontraktretlige terminologi og argumentation
- Kontrakten i retssystemet
- Kontraktens fremtræden og opbygning
- Indledende bestemmelser i en kontrakt
- Generelle bestemmelser
- Krav til ydelsen
- Betingelser og forbehold
- Garantier
- Særlige bestemmelser i kontrakten
- Registrering og kontrol
- Undladelsespligter efter kontrakten
- Vederlag, betaling og rente
- Medkontrahentens sikring
- Misligholdelse af kontrakten
- Kontraktens ophør
- Lovvalgs-, voldgifts- og værnetingsklausuler
- Kontraktens form og sprog

Pensum i faget er:

- Erik Werlauff: kontrakter, 3. udg., 2013, Jurist- og Økonomforbundets Forlag
- Ad hoc supplement – andet relevant materiale, herunder kontraktparadigmer

Undervisningen tilrettelægges så den studerende gennem anvendelse af den juridiske metode opnår **færdigheder** i at:

- Korrekt anvendelse og begreber og terminologi på kontraktrettens område
- Redegøre for metodiske problemstillinger, som knytter sig til kontrakten
- Diskutere fordele og ulemper ved opbygning og indhold i kontrakter
- Kunne vurdere og analysere reglernes indhold samt konsekvenserne ved reglernes overtrædelse

Færdighederne eksamineres ved semestrets afslutning ved en individuel **mundtlig eksamen**

Undervisningen omfatter 30 undervisningstimer, afviklet som 10 lektioner á 3 timer. I fagafviklingen indgår case-orienteret gruppearbejde med forskellige kontrakttyper. Introduktion til cases, samt gruppefremlæggelse vil foregå som led i undervisningen, mens gruppearbejde forventes afviklet uden for undervisningen.

Den studerende skal samlet opnå **kompetence** til på videnskabelig vis at:

- Anvende retskilder og juridisk metode på praktiske kontraktretlige spørgsmål
- Kvalificere og relatere juridiske problemstillinger indenfor praktisk kontraktret
- Formulere sig klart og velstruktureret mundtligt og skriftligt om praktisk kontraktretlige spørgsmål med anvendelse af korrekt terminologi

Fagets estimerede tidsforbrug (ECTS-deklaration):

Forelæsninger, 10 x 3 timer	= 30 timer
Forberedelse (undervisning pensum)	= 90 timer
Caseorienteret arbejde + forberedelse af fremlæggelse	= 100 timer
Eksamensforberedelse	= 50 timer
I alt	= 270 timer

1.3.3. Pengeinstitutjura, 10 ECTS

Fagets navn:	Pengeinstitutjura
Fagets engelske navn:	Bank Law
Samlæsning:	Ingen
Fagets modultilknytning:	Det formueretlige modul
Fagansvarlig:	Professor Anders Ørgaard
Underviser:	Jacob Dalsgaard-Hansen

Den studerende skal opnå **viden** om:

- Pengeinstitutjura som juridisk disciplin.
- Pengeinstitutjuraens aktører.
- Regulering af pengeinstitutter.
- Pengeinstitutvirksomhed.
- Forsvarlig drift af et pengeinstitut.
- Tilsyn med pengeinstitutter.
- Klager over pengeinstitutter.
- Hvidvaskreglerne.
- Forskellige aftaleretlig forhold.
- Pengeforpligtelsen.
- Misligholdelse i pengeinstitutforhold.
- Ophør af aftaler med pengeinstitutter, herunder opsigelse, modregning i forskellige kontotyper, eftergivelse, forældelse og slutafregning.
- God skik.
- Indlån og indskydergaranti.
- Udlån, forbrugercredit og erhvervslivets låntagning.
- Betalingsformidling, herunder lov om betalingstjenester, hæftelses- og ansvarsregler og checkbetalinger.
- Kautio for banklån, herunder regulering af kautio, indgåelse af kautionsaftaler, oplysningsforpligtelsen, ophør og indfrielse og regres.
- Bankgarantier.
- Støtteerklæringer.
- Værdipapirhandel.
- Finansiell rådgivning.

Pensum i faget er:

- Camilla Hørby Jensen (red.), Nis Jul Clausen, Nina Dietz Legind og Hans Viggo Godsk Pedersen: Bankjura – udvalgte emner, 2. udg., Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2013.

Undervisningen tilrettelægges så den studerende gennem anvendelse af den juridiske metode opnår **færdigheder** i at:

- korrekt anvende begreber og terminologi på pengeinstitutjuraens område,
- korrekt identificere og kvalificere institutter og aktører,
- Forstå relevant praksis fra Pengeinstitutankenævn og domstole, og
- anvende retskilder og juridisk metode i pengeinstitutjura.

Færdighederne eksamineres ved semestrets afslutning ved en **ekstern mundtlig eksamen**.

Den studerende skal samlet opnå **kompetence** til på selvstændig vis at:

- kvalificere og relatere juridiske problemstillinger inden for pengeinstitutområdet,
- Formulere sig klart og velstruktureret om pengeinstitutjuridiske spørgsmål med anvendelse af korrekt terminologi, og
- kunne vurdere og analysere reglernes indhold samt konsekvenserne af reglerne.

Fagets estimerede tidsforbrug (ECTS-deklaration):

Forelæsninger, 10 x 3 timer	= 30 timer
Forberedelse (forelæsning)	= 129 timer
Eksamensforberedelse	= 111 timer
I alt	= 270 timer

1.3.4. Forsikringsret, 10 ECTS

Fagets navn:	Forsikringsret
Fagets engelske navn:	Insurance Law
Samlæsning:	Ingen
Fagets modultilknytning:	Det formueretlige modul
Fagansvarlig:	Lektor Carsten Munk-Hansen
Undervisere:	Lektor Carsten Munk-Hansen

Den studerende skal opnå **viden** om:

- Den forsikringsretlige regulering af forsikringsaftaler, herunder gennem lovregler, EU-retlig regulering og uskrevne retsregler, samt uddrag af den retlige regulering af forsikringsvirksomhed.
- Forsikringsaftaler i retlig belysning, herunder agreed documents, fremherskende adhæsionskontrakter og individuelle kontrakter, forsikringsretlige fortolkningshensyn og forsikringsrettens ligheder og forskelle fra den almindelige obligationsret.
- Forsikringsrettens begreber og terminologi og de særlige retlige hensyn, disse betinger.
- De retsvidenskabelige problemstillinger, som knytter sig til faget.
- De relevante retskilder og forsikringsrettens metodiske virksomhed.

Pensum i faget er:

- Henning Jønsson og Lisbeth Kjærgaard: Dansk Forsikringsret, 9. udg., Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, 2012.

Undervisningen tilrettelægges så den studerende gennem anvendelse af den juridiske metode opnår **færdigheder** i at:

- redegøre for forsikringsrettens regler og anvendelse, begreber og terminologi,
- redegøre for forsikringsrettens retsvidenskabelige problemstillinger,
- analysere retskildemateriale og retsreglerne i forsikringsretten,
- identificere og afgøre processuelle og materielle spørgsmål,
- afgøre de retlige konsekvenser af en overtrædelse af principper,
- redegøre for håndhævelsen, herunder for institutioner til håndhævelse, af forsikringsretlige regler, og
- afgøre og vurdere retlige spørgsmål inden for forsikringsretten.

Færdighederne eksamineres ved semestrets afslutning ved en **ekstern mundtlig eksamen**.

Den studerende skal samlet opnå **kompetence** til på videnskabelig vis at:

- kyndigt formidle forskningsbaseret viden og demonstrere færdigheder, omtalt ovenfor, under anvendelse af præcis terminologi over for såvel retskyndige inden for forsikringsområdet og over for andre,
- redegøre for den praktiske udøvelse af forsikringsretten, og
- identificere og formulere retsvidenskabelige problemstillinger inden for dansk privatretlig og offentligretlig regulering af forsikringsaftalers indgåelse, anvendelse og ophør, samt på et retsvidenskabeligt grundlag opstille løsninger herpå.

Fagets estimerede tidsforbrug (ECTS-deklaration):

Forelæsninger, 10 x 3 timer = 30 timer

Forberedelse (forelæsning)	= 205 timer
Eksamensforberedelse (+ synopsis)	= 35 timer
I alt	= 270 timer

1.3.5. Virksomhedsoverdragelse, 10 ECTS

Fagets navn:	Virksomhedsoverdragelse
Fagets engelske navn:	Mergers and Acquisition
Samlæsning:	
Fagets modultilknytning:	Det formueretlige modul med juridiske aspekter
Fagansvarlig:	Thomas Rønfeldt
Undervisere:	Søren Ehlert

Den studerende skal opnå **viden** om:

- Virksomhedsoverdragelser, herunder intro, forløb, aktørerne og auktion.
- Overdragelsesmåder, herunder aktie, aktie, alternativer (fusioner, joint ventures, delsalg og MBO) og overdragelse af insolvente/nødlidende virksomheder.
- Overdragelsesdokumenter, herunder fortrolighedsaftale/Non Disclosure Agreement, eksklusivitetsaftaler, hensigtserklæringer/Letter of intent, overdragelsesaftaler/Share Purchase Agreements og øvrige væsentlige aftaler.
- Strategiske overvejelser, herunder ledelsesmæssige begrundelser for køb, driftsmæssige aspekter og risiko og risikoafdækning.
- Implementering og organisationsformer.
- Værdiansættelse.
- Regnskabsmæssige forhold.
- Mangler, herunder miljøforhold: mangler ctr. garantier, købers undersøgelse/ due diligence, miljømæssig undersøgelse og planlov/miljølov.
- Skattemæssige konsekvenser/problemstillinger, herunder værdiansættelse ctr. skattemyndighederne, "løbende ydelser" som vederlag, beskatning af aktier ctr. aktiver, moms og tinglysnings- og registreringsafgift.
- Børsretlige aspekter, herunder optagelse/afnotering, pligtmæssige overtagelsestilbud og oplysningsforpligtelser.
- Konkurrenceretlige aspekter, herunder fusionskontrol (EU- og DK-regler).
- Finansiering og tvistløsning, herunder egenkapital ctr. fremmedkapital (gearing) og finansieringskilder og "Covenants".
- Selvfinansiering.

Pensum i faget er:

- Johannus Egholm Hansen, Christian Lundgren og Michael Nørremark: Køb og salg af virksomheder, 4. udg., Nyt Juridisk Forlag, 2000.

Undervisningen tilrettelægges så den studerende gennem anvendelse af den juridiske metode opnår **færdigheder** i at:

- redegøre for fagets begreber og terminologi,
- redegøre for de videnskabelige problemstillinger, som knytter sig til faget,
- redegøre for de relevante retskilder, herunder fagets teori, lovbestemmelser og afgørende retspraksis,
- anvende fagets begreber, terminologi og relevante retskilder i forbindelse med diskussion af fagets videnskabelige problemstillinger,
- redegøre for gældende ret, og
- overordnet kunne forklare de økonomiske elementer i faget.

Færdighederne eksamineres ved semestrets afslutning ved en **ekstern mundtlig eksamen**.

Den studerende skal samlet opnå **kompetence** til på videnskabelig vis at:

- formulere sig klart og velstruktureret med anvendelse af korrekt terminologi,
- kunne redegøre for fakta og kvalificere indholdet af de juridiske problemstillinger, dette fakta giver anledning til inden for fagets område,
- kunne redegøre for gældende teori, reglernes indhold og gældende ret, og
- anvende juridisk metode på såvel konkrete spørgsmål og teoretiske problemstillinger inden for fagets område og fremkomme med begrundede forslag til løsninger.

Fagets estimerede tidsforbrug (ECTS-deklaration):

Forelæsninger, 10 x 3 timer	= 30 timer
Forberedelse (forelæsning)	= 203 timer
Eksamensforberedelse (+ synopsis)	= 37 timer
I alt	= 270 timer

1.3.6. Udbudsret, 10 ECTS

Fagets navn:	Udbudsret
Fagets engelske navn:	Public Procurement Law
Administrativ kode:	
Samlæsning:	Jura- og erhvervsjurauddannelsen
Fagets modultilknytning:	Det offentligretlige- og det formueretlige modul (+fast ejendom)
Fagansvarlig:	Lektor, Louise Faber
Underviser:	Advokat, Anne Bergholt Sommer

Den studerende skal opnå **viden** om:

- Hovedprincipperne for udbud og afgrænsning mellem de forskellige udbudsregler
- Udbudsdirektivernes formål og anvendelsesområde, herunder begrebet "ordregivende myndighed".
- Ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet.
- Forhandlingsforbuddet.
- Udelukkelse og udvælgelse / prækvalifikation af tilbudsgivere.
- Tilbudsevaluering, herunder tildelingskriterier og underkriterier.
- Tildeling af ordrer og indgåelse af kontrakt.
- Ikke-økonomiske hensyn, herunder sociale hensyn og miljøhensyn.
- Aflysning af udbudsproceduren uden kontraktsindgåelse.
- Håndhævelse af udbudsreglerne og sanktionerne ved overtrædelse heraf.

Pensum i faget er:

- Sune Troels Poulsen, Peter Stig Jakobsen og Simon Evers Kalsmose-Hjelmborg: EU-udbudsretten, 2. udg., Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2011.
- Uddrag af Michael Steinicke og Lise Groesmeyer: EU's udbudsdirektiver med kommentarer, 2. udg. 2008.

Undervisningen tilrettelægges så den studerende gennem anvendelse af den juridiske metode opnår **færdigheder** i at:

- redegøre for fagets begreber, procedureregler og terminologi,
- redegøre for de relevante retskilder, herunder fagets teori, lovbestemmelser og afgørende retspraksis, herunder navnlig afgørelser afsagt af EU-Domstolen og Klagenævnet for Udbud,
- redegøre for de videnskabelige problemstillinger, som knytter sig til faget, anvende fagets begreber, terminologi og relevante retskilder i forbindelse med diskussion af fagets videnskabelige problemstillinger, og
- redegøre for gældende ret.

Færdighederne eksamineres ved semestrets afslutning ved en mundtlig eksamen.

Den studerende skal samlet opnå **kompetence** til på videnskabelig vis at:

- formulere sig klart og velstruktureret med anvendelse af korrekt terminologi,
- kunne redegøre for fakta og kvalificere indholdet af de juridiske problemstillinger, dette fakta giver anledning til inden for udbudsretten,
- kunne redegøre for gældende teori, reglernes indhold og gældende ret, og
- anvende juridisk metode på såvel konkrete spørgsmål og teoretiske problemstillinger

inden for udbudsretten og fremkomme med begrundede forslag til løsninger.

Fagets estimerede tidsforbrug (ECTS-deklaration):

Forelæsninger, 10 x 3 timer	= 30 timer
Forberedelse	= 203 timer
Eksamensforberedelse	= 37 timer
I alt	= 270 timer

Karrieremuligheder:

De EU udbudsretlige regler gælder for offentlige indkøb og giver anledning til en stort antal tvister, der behandles ved klagenævnet for udbud, nationale domstole og EF-domstolen. Overtrædelse af udbudsreglerne har vidtrækkende konsekvenser for de offentlige myndigheder, og der er derfor i øjeblikket stor efterspørgsel på jurister med kompetencer indenfor dette retsområde. Alle større offentligmyndigheder ansætter således jurister med speciale indenfor emnet. I Nordjylland er dette navnlig Regionen, kommunerne og Forsvarstjenesten i Hjørring.

Derudover involverer ethvert udbud også en række af private tilbudsgivere, der også har brug for juridisk ekspertise. Dette er typisk større virksomheder, der afgiver tilbud til det offentlige, som selv ansætter jurister, eller som konsulterer jurister, advokater m.v. med forstand på denne lovgivning.

1.3.7. IT-ret (10 ECTS)

Fagets navn:	IT-ret
Fagets engelske navn:	IT Law
Samlæsning:	
Fagets modultilknytning:	Det formueretlige modul
Fagansvarlig:	Professor Søren Sandfeld Jakobsen
Undervisere:	Søren Sandfeld Jakobsen

Den studerende skal i faget IT-ret opnå **viden** om:

- IT-retlige begreber og videnskabelige problemstillinger.
- Den IT-retlige terminologi, således at den studerende kan videreudvikle sine evner til at kvalificere de forskellige typer af rettigheder indenfor IT-retten.
- IT-retlig argumentation.
- Indgående kendskab til og forståelse for fagets hovedområder:
  - De relevante IT-retlige kilder, herunder nationale og EU-retlige regler, IT-retlig praksis fra administrative organer, danske domstole, EU-Domstolen og andre internationale administrative organer samt domstole
  - E-handel, herunder digital markedsføring, aftaleindgåelse og betaling
  - IT-kontraktret
  - IT-ophavsret, herunder beskyttelse af software og databaser mv.
  - Kendetegnsbeskyttelse
  - Persondatabeskyttelse
  - Ansvarsspørgsmål, herunder formidleransvar
  - Internationale spørgsmål

Pensum i faget er:

- Henrik Udsen: IT-ret, Ex Tuto Publishing 2013,
- Diverse IT-standardkontrakter (udleveres ifm. undervisningen)

Undervisningen tilrettelægges således, at den studerende opnår **færdighed** i at:

- kvalificere og relatere juridiske problemstillinger indenfor IT-retten.
- anvende den juridiske metode på de videnskabelige problemstillinger, som knytter sig til IT-retten.
- anvende IT-retlige begreber og terminologi korrekt.
- anvende relevant IT-retlig praksis fra administrative organer, danske domstole og EU-Domstolen, afgørelser fra andre internationale administrative organer samt domstole.
- kunne vurdere, analysere og rådgive om reglernes indhold samt konsekvenserne ved reglernes overtrædelse

Færdighederne eksamineres ved semestrets afslutning ved en **ekstern mundtlig eksamen**.

Den studerende skal samlet opnå **kompetence** til på videnskabelig vis at:

Undervisningsform: Undervisningen er placeret på uddannelsens 9. semester og omfatter cirka 30 undervisningstimer, der afvikles som en kombination af forelæsninger og workshops, hvor de studerende selv arbejder mere aktivt med de forskellige emner, herunder fremlægger domme og cases.

Fagets estimerede tidsforbrug (ECTS-deklaration):

Konfrontationstimer	= 30 timer
Forberedelsestimer	= 60 timer
Timer til forberedelse af workshops	= 90 timer
Timer til forberedelse af eksamen	= 90 timer
I alt	= 270 timer

1.4. Kursusfag inden for det skatteretlige modul

1.4.1. EU-skatte ret, 10 ECTS *

Fagets navn:	EU-skatte ret
Fagets engelske navn:	EU Tax Law
Samlæsning:	Ingen
Fagets modultilknytning:	Det Skatteretlige modul
Fagansvarlig:	Lektor Thomas Rønfeldt
Underviser:	Lektor Thomas Rønfeldt

Den studerende skal opnå **viden** om:

- Problemstillingerne, samspillet og de retskildemæssige problemer inden for EU-skatte retten, herunder særligt EU-rettens betydning for skatteyderens rettigheder og pligter ved grænseoverskridende arbejde.
- De gennemførte direktiver på de direkte skatters område, herunder moder-/datterselskabsdirektivet og fusionsskattedirektivet, rente- og royaltydirektivet og EU-voldgiftskonventionen.
- SE-selskabet.
- De grundlæggende økonomiske frihedsrettigheder i EU-traktaten, herunder arbejdskraftens frie bevægelighed, kapitalens frie bevægelighed, etableringsretten og tjenesteydelsernes frie bevægelighed.
- Statsstøttereglerne.
- EU-domstolens betydning for medlemsstaternes mulighed for indretningen af nationale værneregler på området for direkte beskatning.
- Skattely og skatteplanlægning i EU-retten.
- Misbrug og andre legitime hensyn.
- Forholdet mellem national skatte ret, EU-skatte retten og dobbeltbeskatningsoverenskomster.

Pensum i faget er:

- Thomas Rønfeldt: Europæisk skatte ret I – Misbrug og andre legitime hensyn, 1. udg., Karnov Group, 2013.
- Thomas Rønfeldt: Skatte værn og EU-frihed, 1. udg., Djøf Forlag, 2010.

Undervisningen tilrettelægges så den studerende gennem anvendelse af den juridiske metode opnår **færdigheder** i at:

- korrekt anvende EU-skatte rettens begreber og terminologi,
- kende til relevant EU-skatte retlig praksis,
- kunne identificere og prioritere mellem de relevante retskilder, f.eks. forholdet mellem intern ret og EU-skatte retten,
- kunne fortolke EU-skatte retlige retskilder,
- argumentere for løsning af de identificerede problemstillinger,
- kunne vurdere, hvorledes en forsvarlig skatte planlægning skal foretages,
- kunne vurdere, hvilke nationale værneregler der vil kunne bestå, og
- kunne identificere, vurdere og løse EU-skatte retlige problemstillinger.-

Færdighederne eksamineres ved semestrets afslutning ved en **ekstern mundtlig projekteksamen**.

Den studerende skal samlet opnå **kompetence** til på selvstændig vis at:

- anvende juridisk metode på spørgsmål inden for EU-skatte retten,
- kvalificere og relatere juridiske problemstillinger inden for EU-skatte retten,
- formulere sig klart og velstruktureret om EU-skatte retlige spørgsmål med anvendelse af korrekt terminologi, og
- kunne vurdere, analysere og rådgive om reglernes indhold samt konsekvenserne ved reglernes overtrædelse.

Fagets estimerede tidsforbrug (ECTS-deklaration):

Forelæsninger, 10 x 3 timer	= 30 timer
Forberedelse (forelæsning)	= 150 timer
Domme, lovforslag mv.	= 15 timer
Projektarbejde	= 45 timer
Eksamensforberedelse	= 20 timer
I alt	= 270 timer

1.4.2. Moms, 10 ECTS *

Fagets navn:	Moms
Fagets engelske navn:	VAT
Samlæsning:	Ingen
Fagets modultilknytning:	Det skatteretlige modul
Fagansvarlig:	Charlotte Sørensen
Underviser:	Jessica Christiansson og Charlotte Sørensen
Kursusforbud:	Faget er målrettet studerende på erhvervsjurastudiet, men kan også vælges af studerende på jurastudiet.

Den studerende skal opnå **viden** om:

- Formålet med momslovgivningen.
- De grundlæggende økonomiske og juridiske principper, herunder særligt momsens neutralitet, den momspligtige transaktion, kvalificering af den afgiftspligtige person, leveringsstedet for varer og ydelser, reglerne om fritagelse for betaling af moms og afgift, reglerne om momsfradrag/godtgørelse af moms, kvalificering af de betalingspligtige personer, opgørelse og beregning af de afgiftspligtige mængder og værdier, valg af beregningsmetode og –principper til brug for godtgørelse af moms, momsfradragsret, fakturerings- og regnskabsbestemmelser og angivelse og indbetaling af skyldig moms.

Pensum i faget er:

- Momslovgivningen.
- Udvalgte dele af momslovgivningens forarbejder.
- Uddrag af SKATs Juridiske vejledning.
- En række nærmere specificerede afgørelser og artikler.

Undervisningen tilrettelægges så den studerende gennem anvendelse af den juridiske metode opnår **færdigheder** i at:

- anvende momsretlige begreber og terminologi korrekt,
- redegøre for de relevante retskilder, herunder de relevante momsretlige retskilder og relevant momsretlig praksis, såvel nationalt som EU-retligt,
- redegøre for gældende ret,
- opgøre og beregne såvel afgiftspligtige mængder og værdier samt fritagelser og godtgørelser på baggrund af den studerendes viden om mulige beregningsmetoder,
- angive moms korrekt,
- anvende de grundlæggende momsretlige principper, således at den studerende bliver i stand til at fortolke og anvende de komplicerede regelsæt og som følge heraf i stand til at identificere, kvalificere og i givet fald beregne de afgiftspligtige transaktioner, og
- identificere det retlige indhold af en tvist mellem 2 parter i relation til de momsretlige problemstillinger og fremkomme med begrundet svar på tvistens løsning.

Det forventes af de studerende, at de deltager aktivt i undervisningen, herunder ved mundtlige og skriftlige præsentationer for klassen.

Færdighederne eksamineres ved semestrets afslutning ved en **ekstern mundtlig eksamen**.

Den studerende skal samlet opnå **kompetence** til på videnskabelig vis at:

- formulere sig klart og velstruktureret om momsretlige forhold med anvendelse af

- korrekt terminologi,
- kunne analysere fakta og kvalificere indholdet af de juridiske problemstillinger dette fakta giver anledning til inden for momsretten,
  - kunne redegøre for reglernes indhold og gældende ret, og
  - anvende juridisk metode på såvel konkrete spørgsmål og teoretiske problemstillinger inden for momsretten, samt fremkomme med begrundede forslag til løsninger. I den forbindelse skal den studerende blandt andet kunne grundlæggende vurdere og analysere en given problemstilling og i forlængelse heraf rådgive om reglernes indhold, beregne, opgøre og angive moms korrekt efter hensyntagen til særligt relevante fritagelses- og godtgørelsesmuligheder, rådgive om grundlæggende muligheder og begrænsninger inden for momsretten i relation til afgiftspligtige produkter og rådgive om fakturerings- og regnskabsbestemmelser.

Fagets estimerede tidsforbrug (ECTS-deklaration):

Forelæsninger, 10 x 3 timer	= 30 timer
Forberedelse (forelæsning)	= 87 timer
Eksamensforberedelse	= 153 timer
I alt	= 270 timer

1.5. Andre fag – udbydes af Cand.merc.økonomistyring

Følgende 2 fag udbydes af Cand.merc.økonomistyring.

Fagene er fra efteråret 2014, 5 ECTS fag, da de afvikles, som ren undervisning og ikke med projekt.

Maj 2013

1.5.1. Økonomistyring i den offentlige sektor 5 ECTS

Titel: Økonomistyring i den offentlige sektor

Omfang: 5 kursusgange à 3 timer

Underviser: Lea Møller Vilhelmsen (BDO Consulting)

Baggrund og relationer til andre fag:

Faget giver de studerende indsigt i offentlig økonomistyring. Der tages udgangspunkt i den offentlige sektor i Danmark, og de studerende får kendskab til styringsparadigmer inden for den offentlige sektor og disse betydning for og krav til økonomistyringen. De studerende introduceres til teorier om offentlig økonomistyring, samt en lang række praktiske eksempler. Kursus giver således de studerende en grundig introduktion til aktuelle økonomistyringspraksis i Danmark.

Indhold og centrale problemstillinger i faget:

- Teorier om offentlig økonomi og økonomistyring
- Styringsparadigmer i det offentlige og særlige udfordringer i økonomistyringen af offentlige fagområder
- Artikler om New Public Management, incitamentsstyring og kontrakter i det offentlige
- Samspillet mellem kommuner og stat
- De offentlige organisationers aktuelle økonomistyringspraksis, særligt fokus på stat og kommuner

Kompetence-/læringsmål

Faget har til formål at give de studerende en indsigt i teorier om offentlig økonomistyring, samt et kendskab til de aktuelle strømninger inde for offentlig økonomistyringspraksis i Danmark, særligt fokus på kommuner og stat. Det overordnede formål er at sætte den studerende i stand til at demonstrere et grundlægende kendskab til offentlig økonomistyring, samt en viden om den aktuelle økonomistyringspraksis og udfordringer, herunder hvordan forskellige styringsparadigmer inden for den offentlige sektor påvirker økonomistyringen. De studerende får kendskab til den aktuelle økonomistyringspraksis gennem en lang række eksempler fra stat og kommuner.

De studerende forventes at kunne redegøre for særlige problemstillinger inden for offentlig økonomistyring, herunder kendskab til teorier om offentlig økonomi, samt samspillet mellem kommuner og stat. Derudover forventes det at studerende opnår et kendskab til styringsparadigmers betydning for økonomistyringen, fx det traditionelle bureaukrati, samt styringsparadigmet New Public Management, som er inspireret af private virksomheder, fx kontraktstyring i offentlige organisationer, incitamentsstyring af fx beskæftigelsesområdet og SU-området mv. Derudover forventes de studerende at være i stand til at diskutere og analysere problemstillinger omkring offentlig økonomistyring, samt de forskellige udfordringer og interesser, der er på spil, når der fx skal effektiviseres i den offentlige sektor.

Forudsætninger:

Ingen

Kursets gennemførelse og lektionsplan:

Kurset gennemføres som forelæsninger med gruppearbejde, gruppeoplæg, diskussioner i plenum samt i grupper.

Målopfyldelse/evalueringskriterier:

Evaluering gennemføres som en mundtlig evaluering.

For karakteren 12 gives den fremragende præstation, der i forhold til ovenstående kompetence- og læringsmål demonstrerer en omfattende og reflekterende opfyldelse af modulets målsætninger, med ingen eller få uvæsentlige mangler.

For karakteren 02 gives for den minimale acceptable grad af opfyldelse af de ovenstående kompetence- og læringsmål.

Foreløbig litteratur :

- Stiglitz, Joseph (2003) " Economics of the public sector", uddrag.
- Busch, Tor (2011): Økonomistyring og ledelse i det offentlige
- Nielsen og Nielsen (2008): "Når målet er bedre ledelse: Adoptionen af nyere ledelsesteknologier i den kommunale sector", Working Paper
- Lapsley, I. & E. Wright (2004): 'The diffusion of management accounting innovations in the public sector: a research agenda'
- Bregn, Kirsten (2003) "Økonomiske incitamenter og markeder - i offentlig organisation og regulering", uddrag
- Carsten Greve; Niels Ejersbo (2011) "Den offentlige sektor på kontrakt : Temaer, erfaringer og udfordringer". I: Modernisering av offentlig sektor: Trender, ideer og praksiser. . red. /Tor Busch; Erik Johnsen; Kurt Klaudi Klausen; Jan Ole Vanebo. Oslo : Universitetsforlaget 2011, uddrag
- Melander, Preben, Offentlig økonomistyring efter New Public Management : En analyse af behovet for reformer i fremtidens globale dynamiske viden- og oplevelsesøkonomi, I Det fortrængte offentlige lederskab: Offentlig ledelse efter New Public Management. red. / Preben Melander. København : Djøf / Jurist- og Økonomforbundet, 2008. s. 25-48.
- Guillard, Ruz Ana-Maria & Binderup, Lisbeth (2009): Styr på kommunens penge, uddrag
- Michael Lipskys (1980): Street - Level Bureaucracy uddrag, I Classics of Public Administration
- KREVI (2012), God kommunal økonomistyring – en undersøgelse af seks kommuners praksis, uddrag
- Deloitte sammenfatningsrapport "Kortlægning af økonomi og virksomhedsstyring I udvalgte statslige institutioner 2011, Finansministeriet
- "Aftale om kommunernes økonomi "2013/2014, KL og Finansministeriet
- Økonomistyrelsen (2009): Økonomistyring I staten: Strategisk ressourcestyring med forretningen I fokus – 10 opfordringer til fremtidens statslige økonomichefer
- Ny forvaltningspolitik (2012) forvaltningspolitisk debatoplæg: "En innovativ offentlig sektor, der skaber kvalitet og fælles ansvar", uddrag

1.5.2. Budgetlægningsdesign og incitamentsbaseret styring 5 ECTS

Omfang:

6 kursusgange á 3 timer (5 ECTS) plus projektmodul (10 ECTS)

Underviser:

Niels Sandalgaard – nis@business.aau.dk

Thomas Borup Kristensen – borup@business.aau.dk

Baggrund og indhold:

Faget fokuserer på problemstillinger indenfor videregående budgetlægningsdesign og incitamentsbaseret styring herunder at den studerende kan anvende forskellige teoretiske perspektiver til at analysere konkrete budgetterings- og incitamentsrelaterede problemstillinger. Faget vil ligeledes fokusere på budgetterings- og incitamentsrelaterede problemstillinger ud fra en teknisk synsvinkel samt have fokus på, at den studerende kan relatere teorien til den praktiske virkelighed i en organisation.

Kompetence-/læringsmål:

- Beskrive centrale problemstillinger indenfor videregående budgetteringsteori.
- Designe budgetteringssystemer som tager højde for virksomhedsspecifikke forhold.
- Analysere budgetteringssystemer med henblik på at foreslå forbedringer og konkrete løsningsforslag under hensyntagen til de virksomhedsspecifikke forhold.
- Foretage avancerede variansanalyser på en praktisk problemstilling
- Anvende activity based costing information til at budgettere ressourcer.
- Foretage likviditetsplanlægning

Forudsætninger:

Faget ”strategisk økonomistyring” eller tilsvarende samt økonomistyringsfagene på 4. og 6. semester på HA.

Kursets gennemførelse og lektionsplan:

Faget består af samlet 6 lektioner der afholdes som 3 timers undervisningsgange. Undervisningen vil dels bestå af forelæsninger og dels bestå af diskussioner af centrale artikler på området samt cases. Pensum vil primært bestå af videnskabelige artikler sammen med udvalgte bogudrag. Det forudsættes, at litteraturen er læst på forhånd for at sikre en aktiv deltagelse i undervisningen. Den supplerende litteratur forudsættes ikke læst, men kan eksempelvis være til inspiration i forbindelse med specialeskrivning eller lignende.

Lektionsoversigt:

Nr.	Emne	Litteratur	Dato	Underviser
1	Budgetadfærd ud fra et økonomisk perspektiv	Prendergast (1999) Kaplan & Atkinson (1998), kap 13+14	Se skema	NiS
2	Budgetadfærd ud fra et psykologisk perspektiv	Birnberg <i>et al.</i> (2007) Hannan <i>et al.</i> (2008) Otley (1978)	Se skema	NiS
3	Målstyring og aflønning	Merchant & Otley (2007) Manzoni (2010) Petersen (2011)	Se skema	NiS
4	Budgetlægning og opfølgning	Anthony & Govindarajan (2001) kap 7+8+9 Cheatham & Cheatham (1996) Shank & Churchill (1977) Kaplan (1994) Gerdin (2004) (studerende fremlægger) Eksamen-BSC-2011-opg1 case Real-life examples (1+2)	Se skema	TBK
5	Omkostninger i budgettering, ABB og TD-ABC/B	Rachlin (1998) kap 5 (Kramer) Welsch (1988) kap 13 Stevens (2004) Sandison et al (2003) Anderson & Kaplan (2007) kap 5+9 Gerdin (2004) (studerende fremlægger) Birch case tekst (studerende fremlægger)	Se skema	TBK
6	Likviditetsbudgettering og finansieringsbudgetter	Welsch (1988) kap 12 Schack (2009) Kap 4 Powersoul case tekst (hvis tid) StarGrowth Case (studerende fremlægger)	Se skema	TBK

Evalueringskriterier:

For karakteren 12: Gives den fremragende præstation, der i forhold til ovenstående kompetence- og læringsmål demonstrerer en omfattende og reflekterende opfyldelse af modulets målsætninger, med ingen eller få uvæsentlige mangler.

For karakteren 02: Gives for den minimale acceptable grad af opfyldelse af de ovenstående kompetence- og læringsmål.

Foreløbig litteratur lektion 4-6:

Anderson, Steven R. & Kaplan, Robert S. (2007). Chapter 5+9: In: Time-driven activity-based costing: a simpler and more powerful path to higher profits: Boston, Mass.: Harvard Business School

Cheatham & Cheatham (1996), Redesigning cost systems: is standard costing obsolete?, *Accounting Horizons*, vol 10 no 4

Kaplan, Robert S. (1994). Flexible Budgeting in an Activity-Based Costing Framework. In: *Accounting Horizons*, Vol. 8, Iss. 2, pp. 104-109

Kramer, Eugene H. (1998). Chapter 5: Cost behavior and the relationship to the budgeting process. In: Rachlin, Robert: *Handbook of budgeting*, 4. ed., pp. 5.1-5.17. New York: John Wiley and Sons

- Gerdin, J. (2004). Activity-Based Variance-Analysis: New tools for cost management, *Cost Management*, vol 18 (5), 38-48
- Govindarajan, Vijay & Anthony, Robert N. (2001). Chapter 7+8+9: 10. edition, *Management Control Systems*
- Sandison, Derek; Hansen, Stephen C. & Torok, Robert G. (2003). Activity-based planning and budgeting: A new approach from CAM-I. In: *Journal of cost management*, Vol. 17, Iss. 2, pp. 16-22.
- Schack (2009), *Regnskabsanalyse og virksomhedsbedømmelse*, Jurist og økonomforbundets forlag, 4.udgave (NB: 3. og 2. udgave kan også bruges) kap 4
- Shank, John K. & Churchill, Neil C. (1977). Variance Analysis: A Management-Oriented Approach. In: *Accounting review*, Vol. 52, Iss. 4, pp. 950-.
- Stevens, M. E. (2007). Activity-based planning and budgeting: The coming of age of the consumption-based approach. In: *Journal of Corporate Accounting & Finance*, Vol. 15, Iss. 3, pp. 15-28.
- Welsch, Glenn A. (1988). Chapter 12+13: In: *Budgeting. Profit planning and control*: pp. 466-491. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall

Foreløbig litteratur lection 1-3:

- Birnberg, J.G., J. Luft and M. D. Shields. (2007). Psychology Theory in Management Accounting Research. I *Handbook of Management Accounting Research*, C.S. Chapman, A.G. Hopwood & M.D. Shields (eds.). Oxford: Elsevier.
- Hannan, R. L., R. Krishnan & A. H. Newman. (2008). The Effects of Disseminating Relative Performance Feedback in Tournament and Individual Performance Compensation Plans. *The Accounting Review*, 83(4), pp. 893-913.
- Kaplan, Robert S. & Atkinson, Anthony A. (1998). *Advanced management accounting*: Prentice Hall CHAPTER 13+14
- Merchant, K. A. & D. T. Otley. (2007). A Review of the Literature on Control and Accountability. I *Handbook of Management Accounting Research*, C.S. Chapman, A.G. Hopwood & M.D. Shields (eds.). Oxford: Elsevier.
- Manzoni, J-F. (2010). Motivation Through Incentives: A Cross-Disciplinary Review of the Evidence. I *Studies in Managerial and Financial Accounting*, Vol. 20, pp. 19-63.
- Otley, D. T. (1978). Budget Use and Managerial Performance. *Journal of Accounting Research*, 16(1), pp. 122-149.
- Petersen, C. V. (2011). *Regnskabsbaseret bonusaflydning*. I *Økonomistyring*, København: Børsen Forum.
- Prendergast, C. (1999). The provisions of incentives in firms. *Journal of Economic Literature*, 37, pp. 7-63

Inspiration til anden litteratur:

- Schack (2006), *Anvendt Økonomistyring*.
- Madsen (1971), *Budgettering*.
- Worre (1978), *Aktivitetbudgettering*, civiløkonomernes forlag